

Ottenbys mark- och kulturhistoria

Gräsmarkerna vid Ottenby har sannolikt hävdats under flera tusen år. Lämningar från sten- och järnålder visar att Ottenby torde varit något av en centralbygd under förhistorisk tid. Inom naturreservatet förekommer ett tjugotal registrerade fornlämningar. Under medeltiden var Ottenby en stor bondby med 19 gårdar.

Schäferiängarna

Vinterfodret på Ottenby bärgades under lång tid i ett för svenska förhållanden mycket stort änggärde, Skogsgärdet, som omfattade hela de nuvarande Schäferiängarna, södra delen av Ottenby lund och en del av dagens Västra mark. Namnet "Schäferiängarna" nämns såvitt känt första gången av Linne' på hans öländska resa 1741. Traditionellt ängsbruk bedrevs på detta sätt i full skala på Schäferiängarnas 300 hektar ända till 1940-talets början. Därefter började slåtterarealerna successivt att krympa. I början av 1960-talet upphörde slåttern helt. Efterhand som slåttern upphörde utnyttjades Schäferiängarna enbart för betesdrift.

Västra marken och Hingsthagen

Större delen av västsidans nuvarande gräs- och tokmarker är gamla utmarker, kontinuerligt betade av ett genom tiderna av nötkreatur, får och hästar. På 1690-talet lät Karl XI bygga muren runt Ottenby lund för att stänga ute betande kreatur från lunden. Man uppförde ett nytt hägn mot gräsmarkerna i väster och i samband därmed blev området mellan lunden och gården tillgängligt som betesmark. Betesdriften har historiskt kännetecknats av ett intensivt utnyttjande och sambetning mellan nötkreatur, hästar och får. Om man ser till betespåverkan i

äldre tid har dock nötkreaturen stått för den största influensen i växt- och djursamhällena.

Från slutet av 1600-talet och framåt har man bedrivit uppfödning av hästar på Ottenby. Under en period kring år 1900 var Ottenby depå för hästar till krigsmakten, s k remontrar. 1944 fanns fortfarande ett femtiotal hästar på gården, men från slutet av 1950-talet och framåt har endast ett fåtal hästar betat i markerna.

Ottenby lund

Av 1676 års karta framgår att Ottenby lunds norra del i äldre tid varit betesmark. Betydande delar av Ottenby lund har alltså hävdats som äng sedan lång tid tillbaka. I de gamla beskrivningarna nämner man på flera ställen att det var nötkreatur som efterbetade lunden, vilket antyder att man sökte hålla får och hästar utestängda.

Efter andra världskriget upphörde det traditionella ängsbruk med efterbete som pågått under århundraden i Ottenby lund.

De tidigaste beskrivningarna av trädsiktet i Ottenby lund ger bilden av en gles och ljusöppen skog dominerad av björk, av vilka många var krokiga och flerstammiga stubbskottsbjörkar. Björkens dominans var påfallande ännu i början av 1900-talet och Rikard Sterner beskriver Ottenby lund som en björkskog, uppblandad med vissa partier av ek, asp och al.

Från 1950-talet och framåt har man bedrivit ett gallringsskogsbruk i lunden, med stora variationer i uttag mellan olika år beroende på bl a stormfällningar. Genomgående har rakstammiga och virkesmässigt goda ekar gynnats vid gallringarna, främst på bekostnad av björk.